

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
NARIŲ INGOS MILAŠIŪTĖS IR MAKSIMO REZNIKOVO**

**TYRIMO IŠVADA
DĖL RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO – MERO VYTAUTO
SIMELIO GALIMO PAREIGŲ NESUDERINAMUMO**

2021 m. gruodžio 28 d. Nr. 3-116 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2021 m. liepos 1 d. gavo laikraščio „Radviliškio naujienos“ redakcijos paklausimą (toliau – paklausimas) (reg. Nr. 1-993(1.5) dėl Radviliškio rajono savivaldybės mero Vytauto Simelio galimo paklausime nurodytų Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo straipsnių pažeidimo.

Paklausime nurodyta, kad „<...> Šių metų gegužės 6 dieną priesaiką davė ir pradėjo dirbti naujas Radviliškio rajono meras Vytautas Simelis. Redakcijos žiniomis, duodamas tarybos nario priesaiką V. Simelis dar nebuvo atsisakęs savo ankstesnių pareigų Radviliškio rajono savivaldybės administracijoje, kurioje ėjo Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigas, kurios nesuderinamos su savivaldybės tarybos nario pareigomis. Iš Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigų V. Simelis jo paties prašymu buvo atleistas tik šių metų birželio 4 dieną, t. y. beveik po mėnesio laiko nuo tarybos nario priesaikos davimo. Už visą tą laikotarpį jam buvo išmokėtas ne tik atlyginimas už mero pareigas, bet ir atlyginimas bei priskaičiuoti atostoginiai už eitas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigas. <...>“.

Paklausime prašoma „<...> atsakyti: 1. Ar V. Simelis galėjo duoti tarybos nario priesaiką tuo metu, kai ėjo pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis? 2. Ar VRK buvo žinoma, kad duodamas priesaiką V. Simelis ėjo pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis? 3. Kaip VRK tikrino, o gal domėjosi, ar duodamas priesaiką V. Simelis neina pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis? 4. Ar esant šioms aplinkybėms V. Simelis toliau gali eiti Tarybos nario pareigas ir ar VRK ne pradėjo (ar neketina pradėti) išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato netekimo procedūros? <...>“.

VRK, surinkusi pirminius duomenis dėl paklausime nurodytų aplinkybių, 2021 m. liepos 13 d. posėdyje nusprendė pradėti tyrimą. Bendru sutarimu tai pavesta atlikti VRK nariams Ingai Milašiūtei ir Maksimui Reznikovui. Tyrimą atliekančių VRK narių prašymu 2021 m. spalio 14 d. posėdyje tyrimo terminas buvo pratęstas.

I. Nustatytos faktinės aplinkybės

1. VRK 2021 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr. Sp-125 „Dėl 2021 m. balandžio 11 d. naujų Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero rinkimų galutinių rezultatų patvirtinimo“ patvirtino Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero rinkimų galutinius rezultatus. Daugiausia rinkėjų balsų gavęs Vytautas Simelis paskelbtas išrinktu Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nariu – meru. Tuo pačiu sprendimu VRK nusprendė perduoti savivaldybės tarybos nario – mero pažymėjimą Radviliškio rajono savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkui, kad šis tarybos nario – mero pažymėjimą išduotų prisiekus išrinktam naujam tarybos nariui – merui.

2. Vytautas Simelis priesaiką davė 2021 m. gegužės 6 d. Priesaiką priėmė Radviliškio rajono savivaldybės rinkimų komisijos pirmininkė Sonata Dekker, kuri po priesaikos įteikė V. Simeliui tarybos nario – mero pažymėjimą. Tą pačią dieną Radviliškio rajono savivaldybės taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punktu, 19 straipsnio 1 ir 11 dalimis bei Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, 4 straipsnio 1 ir 2 dalimis, patvirtino savivaldybės mero Vytauto Simelio darbo užmokestį.

3. VRK, siekdama išsiaiškinti paklausime nurodytas aplinkybes, 2021 m. liepos 5 d. raštu (reg. Nr. 2-563(1.5)) kreipėsi į Radviliškio rajono savivaldybės administraciją prašydama pateikti informaciją, ar Radviliškio rajono savivaldybės tarybos narys – meras Vytautas Simelis nuo 2021 m. gegužės 6 d. ėjo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigas. VRK taip pat paprašė pateikti tai pagrindžiančius dokumentus (ar patvirtintas jų kopijas): teisės aktų nustatyta tvarka registruotą Vytauto Simelio prašymą atleisti jį iš valstybės tarnautojo pareigų; įsakymą dėl Vytauto Simelio atleidimo iš valstybės tarnautojo pareigų; darbo užmokesčio mokėjimo Vytautui Simeliui (už eitas valstybės tarnautojo pareigas ir einamas mero pareigas) dokumentus laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 1 d. iki 2021 m. liepos 1 d.

2021 m. liepos 9 d. VRK gavo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos atsakymą (reg. Nr. 1-1034(1.5)), kuriame nurodyta, kad „<...> *Radviliškio rajono savivaldybės tarybos narys – meras Vytautas Simelis 2021 m. gegužės 6 d. vis dar ėjo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas* <...>“. Administracija taip pat pateikė papildomus dokumentus (jų kopijas):

3.1. Vytauto Simelio 2021 m. birželio 4 d. „Prašymą dėl atleidimo“, adresuotą Radviliškio savivaldybės administracijos direktorei, kuriuo prašoma „<...> *nutraukti darbo santykius Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigose nuo 2021 m. gegužės 5 d., nes nuo 2021 m. gegužės 6 d. esu išrinktas Radviliškio rajono savivaldybės meru. Prašymą parašiau pavėluotai, nes galvojau, kad darbo santykiai nutrunka išrinkus į mero pareigas*“.

3.2. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 7 d. įsakymą Nr. PA-51-(10.1) „Dėl Vytauto Simelio atleidimo iš valstybės tarnybos“, kuriuo,

vadovaujantis „<...> Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2, 6 punktais, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 51 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 48 straipsnio 5 dalimi, <...>“, tenkino Vytauto Simelio prašymą ir atleido jį iš Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigų „<...> 2021 m. birželio 4 dieną atsistatydinus savo noru.“ Šiuo įsakymu buvo pavesta išmokėti Vytautui Simeliui kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas „<...> už 2020-09-01 – 2021-06-04 darbo metų laikotarpį <...>“, taip pat nustatytas „<...> Vytauto Simelio tarnybos valstybei stažas 2021 m. birželio 4 d. <...>“, t. y. 30 metų 10 mėnesių ir 28 dienos.

3.3. 2021 m. gegužės ir birželio mėnesių darbo užmokesčio žiniaraščius, teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintus Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir administracijos vyriausiojo buhalterio, kuriuose pažymėta, kad Vytautas Simelis 2021 m. gegužės mėnesį 3 darbo dienas ėjo poskyrio vedėjo – valstybės tarnautojo pareigas, 18 darbo dienų – mero pareigas; 2021 m. birželio mėnesį 21 darbo dieną ėjo mero pareigas. Žymų, kad Vytautas Simelis 2021 m. birželio mėnesį ėjo valstybės tarnautojo pareigas, žiniaraščiuose nėra. Iš pateiktų darbo užmokesčio žiniaraščių matyti, kad laikotarpiu nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki 2021 m. birželio 4 d. Vytautui Simeliui atlyginimas buvo mokamas tik už einamas mero pareigas.

4. 2021 m. rugsėjo 20 d. VRK gavo papildomus dokumentus iš Radviliškio rajono savivaldybės administracijos (reg. Nr. 1-1248(1.5):

4.1. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio veiklos nuostatus, patvirtintus savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. vasario 19 įsakymu Nr. A-162 (8.2), kuriuose nustatyta (cituojama ir paryškintu šriftu pažymėta tai, kas aktualu tyrimui):

„<...> 12. **Poskyris, vykdydamas jam pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas:**

12.21. rengia savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos, paveldotvarkos, švietimo, lavinimo ir kitas paveldosaugos programas ir organizuoja jų vykdymą;

<...> 13. **Poskyris, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius ir pavestas funkcijas, turi šias teises ir pareigas:**

13.2. teikti Savivaldybės merui, rajono Tarybai, jos komitetams, administracijos direktoriui. Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjui informaciją ir pasiūlymus Poskyrio vykdomų funkcijų klausimais;

13.5. <...> dalyvauti Savivaldybės tarybos ir Administracijos organizuojamuose posėdžiuose, pasitarimuose, kai svarstomi su Poskyrio veikla susiję klausimai; <...>

15. Poskyrio vedėjas:

15.1. vadovauja Poskyriui ir atsako už jam pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą; <...>

15.3. organizuoja Poskyrio darbą, paskirsto funkcijas Poskyrio tarnautojams ir darbuotojams; <...>

15.5. atstovauja Poskyriui Savivaldybės administracijos struktūriniuose padaliniuose, kitose valstybės institucijose ir įstaigose;

16. Poskyrio tarnautojai ir darbuotojai:

16.1. tiesiogiai pavaldūs Poskyrio vedėjui <...>;“.

4.2. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. PA-85-(10.1) patvirtintą Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigybės aprašymą, kurio IV skyriuje „Funkcijos“ nustatyta, kad poskyrio vedėjas (cituojama ir paryškintu šriftu pažymėta tai, kas aktualu tyrimui):

„<...> 8. **Konsultuoja su struktūrinio padalinio veikla susijusiais klausimais.**

9. **Priima su struktūrinio padalinio veikla susijusius sprendimus.**

10. **Rengia ir teikia pasiūlymus su struktūrinio padalinio veikla susijusiais klausimais. <...>**

12. **Vadovauja struktūrinio padalino veiklų vykdymui arba prireikus vykdo struktūrinio padalinio veiklas. <...>**

14. **Vadovauja su struktūrinio padalinio veikla susijusių dokumentų rengimui arba prireikus rengia su struktūrinio padalinio veikla susijusius dokumentus. <...>**

24. **Rengia savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos, paveldotvarkos, švietimo, lavinimo ir kitas paveldosaugos programas ir organizuoja jų vykdymą.“**

4.3. Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 6 d. neeilinio posėdžio, vykusio nuotoliniu būdu, protokolą Nr. 28, kuriame konstatuojama, kad „<...> Posėdyje prisiekė tarybos narys – meras Vytautas Simelis. Priesaiką priėmė Komisijos pirmininkė Sonata Dekker <...>“.

4.4. 2021 m. gegužės 10 d. Radviliškio rajono savivaldybės mero Vytauto Simelio pasirašytą potvarkį „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės tarybos neeilinio 29-ojo posėdžio sušaukimo“ ir Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 14 d. posėdžio protokolą. Tarybos posėdžio metu Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus ir (ar) šio skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio veikla, ir (ar) šiuose padaliniuose dirbančių tarnautojų veikla nebuvo svarstoma.

4.5. 2021 m. gegužės 20 d. Radviliškio rajono savivaldybės mero Vytauto Simelio pasirašytą potvarkį „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės tarybos neeilinio 30-ojo posėdžio sušaukimo“ ir Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 27 d. posėdžio protokolą. Iš šių dokumentų matyti, kad:

4.5.1. Radviliškio rajono savivaldybės mero potvarkio 2 punkto 2.23 papunkčiu Radviliškio rajono savivaldybės meras Vytautas Simelis 2021 m. gegužės 27 d. posėdyje Radviliškio rajono savivaldybės tarybai teikė svarstyti klausimą „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos ir atgaivinimo 2021 metų programos patvirtinimo.“

4.5.2. Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 27 d. posėdžio pradžioje, po balsavimo dėl darbotvarkės, posėdžiui pirmininkaujantis Radviliškio rajono savivaldybės meras Vytautas Simelis pranešė apie 10 tarybos narių nusišalinimą atskirais posėdžio darbotvarkės klausimais dėl viešųjų ir privačių interesų konflikto. Absoliuti dauguma tarybos narių savo nusišalinimą grindė jų (ar jų sutuoktinių) einamomis pareigomis įstaigose ar kitokio pobūdžio tarybos narių sąsajomis („yra įtrauktas į komisijos sudėtį“, „yra komisijos narys“) su institucija, dėl kurios veiklos planuojama priimti sprendimą. Tarp nusišalinusiųjų Vytauto Simelio nebuvo.

4.5.3. Posėdžio 22 klausimu (pastaba: klausimų numeracija pasikeitė po balsavimo dėl darbotvarkės) buvo svarstomas klausimas „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos ir atgaivinimo 2021 metų programos patvirtinimo“:

4.5.3.1. Pagal Radviliškio rajono savivaldybės administracijos papildomai pateiktus prašomus dokumentus (2021 m. rugsėjo 29 d. reg. Nr. 1-1308 (2.20) nustatyta, kad „<...> Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyris 2021-05-07 parengė Radviliškio rajono savivaldybės tarybos sprendimo projektą „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos ir atgaivinimo 2021 metų programos patvirtinimo“. Taip pat nurodoma, kad šis projektas 2021 m. gegužės 19–20 dienomis buvo svarstomas 4 savivaldybės komitetuose.

4.5.3.2. Klausimą šių komitetų posėdžiuose pristatė jį rengusi Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vyriausioji specialistė, taip pat „<...> šiuo klausimu aktyviai pasisakė Radviliškio rajono savivaldybės meras Vytautas Simelis“ (2021 m. spalio 15 d. reg. Nr. 1-1384(2.20).

4.5.3.3. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktoje informacijoje matyti, kad savivaldybės tarybos sprendimo projektą „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos ir atgaivinimo 2021 metų programos patvirtinimo“ parengė ir užregistravo Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vyriausioji specialistė. Be to, iš Duomenų valdymo sistemoje (toliau – DVS), kurioje teisės aktas derintas ir registruotas, pateiktų duomenų matoma, kad jau parengtas sprendimo projektas 2021 m. gegužės 5 d. DVS derintas su atsakingais savivaldybės administracijos tarnautojais (ši data taip pat suteikta teisės akto projekto aiškinamajam raštui), vizuotas, pasirašytas ir registruotas 2021 m. gegužės 6 d., suteikiant jam Nr. TSP-106 (1.2) (2021 m. rugsėjo 20 d. reg. Nr. 1-1248(1.5); 2021 m. rugsėjo 29 d. reg. Nr. 1-1308 (2.20); 2021 m. spalio 15 d. reg. Nr. 1-1384 (2.20).

Kaip matyti ir girdėti Tarybos posėdžio vaizdo įrašė¹, posėdžio metu klausimą pristatė posėdžiui pirmininkaujantis Vytautas Simelis, teigdamas: „<...> klausimų buvo, man atrodo, specialistė atsakė gerbiamam Gediminui Lipnevičiui raštu, bent jau man rodė, kad ruošiamas atsakymas. Ar dar turim paklausimų? Nėra. Komitetuose pritarta. <...>“ Įvyko balsavimas, kurio metu 1 tarybos narys balsavo prieš, už – 21, susilaikiusių nebuvo. Vytauto Simelio balsas vaizdo įrašė rodomas kaip balsas už sprendimo projektą. Nusišalinusiųjų šiuo klausimu nebuvo.

¹2021 m. gegužės 27 d. Tarybos posėdžio vaizdo įrašas: <https://www.youtube.com/watch?v=v7k2PV4szAM>

4.5.4. Remiantis pirmiau pateiktais duomenimis, teisės akto projekto rengimo (t. y. iki 2021 m. gegužės 5 d.) ir derinimo DVS (t. y. 2021 m. gegužės 5 d.) metu Vytautas Simelis ėjo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo (karjeros valstybės tarnautojo) pareigas, kurios apibrėžtos Poskyrio nuostatuose ir Poskyrio vedėjo pareigybės aprašyme (Išvados 4.1 ir 4.2 papunkčiai), o teisės akto projektą užregistravus DVS (t. y. 2021 m. gegužės 6 d.), svarstant savivaldybės komitetuose (2021 m. gegužės 19–20 d.), jį potvarkiu įtraukiant į savivaldybės tarybos darbotvarkę (2021 m. gegužės 20 d.), teisės akto projekto svarstymo metu tarybos posėdyje jį pristatant ir už jį balsuojant (2021 m. gegužės 27 d.) ėjo Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo (karjeros valstybės tarnautojo) pareigas, kurios apibrėžtos Poskyrio nuostatuose ir Poskyrio vedėjo pareigybės aprašyme (Išvados 4.1 ir 4.2 papunkčiai), ir Radviliškio rajono savivaldybės mero pareigas.

5. 2021 m. rugsėjo 27 d. VRK gavo papildomą informaciją iš Radviliškio rajono savivaldybės administracijos (reg. Nr. 1-1308(2.0), kurioje, be šios išvados 4.5.3.1 ir 4.5.3.3 papunkčiuose pateiktos informacijos, nurodoma, kad: „<...> *Radviliškio rajono savivaldybės taryba 2021 m. birželio 23 d. priėmė sprendimą Nr. T-541 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūros tvirtinimo“.* <...> *Radviliškio rajono savivaldybės mero 2021-06-16 potvarkiu Nr. M-40-(2.5.) „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 30-ojo posėdžio sušaukimo“ sprendimo projektas buvo įtrauktas į Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021-06-23 darbotvarkę ir posėdyje buvo priimtas.*“ Pagal šiame ir papildytuose (reg. Nr. 1-1384(2.20); reg. Nr. 1-1398 (2.20) Radviliškio rajono savivaldybės administracijos atsakymuose pateiktą, taip pat viešuose šaltiniuose randamą informaciją nustatyta, kad:

5.1. 2021 m. birželio 23 d. Radviliškio rajono savivaldybės tarybos posėdyje, kuriam pirmininkavo Radviliškio rajono savivaldybės meras Vytautas Simelis, 14 darbotvarkės klausimu buvo svarstomas sprendimo projektas Nr. TSP-139 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūros tvirtinimo“:

5.1.1. 2021 m. birželio mėnesio pradžioje Radviliškio rajono savivaldybės meras Vytautas Simelis žodiniu pavedimu Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjai pavedė parengti sprendimo projektą, keičiantį Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūrą.

5.1.2. Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktoje informacijoje matyti, kad savivaldybės tarybos sprendimo projektą „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūros tvirtinimo“ parengė ir užregistravo žodinį pavedimą gavusi Bendrųjų reikalų skyriaus vedėja. Taip pat iš DVS pateiktų duomenų matoma, kad jau parengtas sprendimo projektas 2021 m. birželio 7 d. DVS pradėtas derinti su atsakingais savivaldybės administracijos tarnautojais, 2021 m. gegužės 8 d. pasirašytas ir registruotas, suteikiant jam Nr. TSP-139 (1.2). Be to, Radviliškio rajono savivaldybės administracijos pateiktoje medžiagoje yra pridedamas šio projekto aiškinamasis raštas, datuotas 2021 m. birželio 3 d., kuriame nurodoma, kad sprendimo projekto iniciatorius yra:

„Savivaldybės meras“, sprendimo projekto tikslas: „<...> pakeisti Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūrą. Sprendimu yra siūloma rajono Savivaldybės administracijoje panaikinti Paveldosaugos ir turizmo poskyri, o vietoje Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus įsteigti Švietimo ir sporto skyrių bei Kultūros, paveldosaugos ir turizmo skyrių <...>, sprendimo siekiami rezultatai: „Išvengti funkcijų dubliavimo, perteklinio techninio darbo bei neefektyvaus žmogiškųjų resursų panaudojimo.“

5.1.3. Radviliškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. birželio 23 d. posėdžio pradžioje, po balsavimų dėl darbotvarkės patvirtinimo, posėdžio pirmininkas Vytautas Simelis pranešė apie 10 tarybos narių nusišalinimą atskirais posėdžio darbotvarkės klausimais dėl viešųjų ir privačių interesų konflikto. Tarp nusišalinusiųjų Radviliškio rajono savivaldybės mero Vytauto Simelio nebuvo.

5.1.4. Kaip matyti ir girdėti Tarybos posėdžio vaizdo įrašė², posėdžiui pirmininkaujantis Vytautas Simelis, pristatydamas 14 darbotvarkės klausimą ir kviesdamas tarybos narius balsuoti dėl sprendimo projekto Nr. TSP-139 „Dėl Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūros tvirtinimo“, paminėjo, kad šiam projektui nepritarė savivaldybės Biudžeto, ekonomikos ir ūkio reikalų komitetas. Sprendimo projektas buvo svarstomas 4 savivaldybės komitetuose. Įvyko balsavimas, kurio metu 15 tarybos narių balsavo už, susilaikė – 4, balsavusių prieš nebuvo. Vytauto Simelio balsas vaizdo įrašė rodomas kaip balsas už sprendimo projektą. Nusišalinusiųjų šiuo klausimu nebuvo.

5.2. Kaip jau minėta šios išvados 4.1 papunktyje, pagal Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio veiklos nuostatų 13 punktą, poskyris, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius ir pavestas funkcijas, turi teisę savivaldybės merui, rajono Tarybai, jos komitetams teikti informaciją ir pasiūlymus poskyrio atliekamų funkcijų klausimais. Be to, pagal šios išvados 4.2 papunktyje minėtą poskyrio vedėjo pareigybės aprašymą poskyrio vedėjas, atlikdamas savo funkcijas, gali teikti pasiūlymus su struktūrinio padalinio veikla susijusiais klausimais.

5.3. Remiantis pirmiau pateiktais duomenimis, konstatuotina, kad žodinio pavedimo parengti teisės akto projektą metu, įtraukiant ir protingą terminą, reikalingą tokio teisės akto projekto parengimui (t. y. iki 2021 m. gegužės 3 d.) Vytautas Simelis ėjo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo (karjeros valstybės tarnautojo) pareigas, kurios apibrėžtos poskyrio nuostatuose ir poskyrio vedėjo pareigybės aprašyme (Išvados 4.1 ir 4.2 papunkčiai) ir Radviliškio rajono savivaldybės mero pareigas.

6. Siekiant išsiaiškinti visas tyrimui svarbias aplinkybes, iš Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos PINREG sistemoje viešai skelbiamų duomenų³ nustatyta, kad Vytautas Simelis 2021 m.

² 2021 m. birželio 23 d. Tarybos posėdžio vaizdo įrašas: https://www.youtube.com/watch?v=Gek8nY19_Yo

³ Vytauto Simelio Privačių interesų deklaracija PINREG: <https://pinreg.vtek.lt/app/pid-perziura/432497>

liepos 16 d., t. y. po to kai VRK jau pradėjo rinkti pirminę informaciją dėl gauto paklausimo bei 2021 m. liepos 5 d. kreipėsi į Vytautą Simelį dėl informacijos pateikimo ir 2021 m. liepos 13 d. priėmė sprendimą pradėti tyrimą, pateikė Privačių interesų deklaraciją, kurią pagal Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalį įgijo prievolę pateikti: „<...> nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų, po deklaruojančio asmens išrinkimo, priėmimo ar paskyrimo į pareigas dienos arba po deklaruojančio asmens statuso įgijimo dienos.“

Kaip matyti iš Vytauto Simelio pateiktos Privačių interesų deklaracijos, kuri yra iš dalies generuojama automatiškai su galimybe keisti sugeneruotus duomenis, skyriaus „Deklaruojančiojo darbovietės“, kuriame deklaruojama darbovietė ir pareigos, dėl kurių atsirado prievolė teikti deklaraciją, poskyryje „Pareigų pobūdis“ nurodoma: „Meras“, poskyryje „Ryšio pradžios data“ nurodoma data, nuo kada pradėtos eiti pareigos, t. y. „2021-06-05“.

Nuoroda į šią Vytauto Simelio Privačių interesų deklaraciją yra ir Radviliškio rajono savivaldybės interneto svetainėje, kurioje pateikiama informacija apie Radviliškio rajono savivaldybės merą.

II. Vytauto Simelio paaiškinimas ir kita susijusi informacija

7. VRK, siekdama išsiaiškinti paklausime nurodytas aplinkybes, 2021 m. liepos 5 d. raštu (reg. Nr. 2-543(1.5), kreipėsi į Radviliškio rajono savivaldybės merą Vytautą Simelį, prašydama pateikti informaciją, ar 2021 m. gegužės 6 d. davęs Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero priesaiką vis dar ėjo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas? Priešingu atveju, paprašyta pateikti tai pagrindžiančius dokumentus.

2021 m. liepos 13 d. VRK gavo Vytauto Simelio atsakymą (reg. Nr. 1-1054(1.5), kuriame jis nurodė, kad:

7.1. „<...> priesaiką į Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario - mero pareigas daviau 2021 m. gegužės 6 d.<...> Iki tapdamas meru (iki 2021 m. gegužės 6 d.) ėjau Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigas. Davęs priesaiką, pradėjau eiti Radviliškio rajono savivaldybės mero pareigas, o Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigų nebevykdžiau. Nerengiau ir nepasirašiau jokių dokumentų, susijusių su poskyrio veikla, neskirsčiau darbų poskyrio specialistams ir nedelsdamas išsikrausčiau iš vedėjo kabineto.“

7.2. „Už laikotarpį, kai nevykdžiau Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigų, nors formaliai iš jų nebuvo atleistas, jokio atlygio negavau.“

7.3. „Prašymą atleisti mane iš Paveldosaugos poskyrio vedėjo pareigų pateikiau 2021 m. birželio 4 d. paskatintas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus vedėjos. Pažymėtina, kad nei iš Vyriausiosios rinkimų komisijos, nei iš Radviliškio rajono savivaldybės rinkimų komisijos raginimo apsispręsti <...> dėl pareigų, nesuderinamų su

savivaldybės tarybos nario – mero pareigomis, iki priesaikos davimo ir pradėjus eiti tarybos nario – mero pareigas, negavau. <...> “

8. Radviliškio rajono savivaldybės interneto svetainėje skelbiamoje Radviliškio rajono savivaldybės mero Vytauto Simelio biografijoje⁴ nurodoma, kad: „1990–1994 m. dirbo Radviliškio rajono savivaldybės valdytojo pavaduotoju, o 1995–1995 m. laikinai ėjo savivaldybės valdytojo pareigas. Nuo 1995 m. iki 2003 m. ėjo Radviliškio rajono savivaldybės mero pareigas (3 kadencijas). 2003–2010 metais dirbo sekretoriumi Šiaulių apskrities viršininko administracijoje. 2010–2011 metais buvo Regioninės plėtros departamento Šiaulių skyriaus vyriausiasis specialistas. Nuo 2011 metų dirbo Paveldosaugos skyriaus, vėliau tapusio Paveldosaugos ir turizmo skyriumi, o nuo 2019 metų – Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėju“, t. y. ėjo renkamas, skiriamas ar valstybės tarybos (karjeros) tarnautojo pareigas, į kurias priimama konkurso būdu, bent nuo 1990 m. ir, kaip nurodyta šios išvados 3.2 papunktyje punkte, atleidimo iš Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigų dieną Vytauto Simelio tarnybos valstybei stažas buvo daugiau kaip 30 metų.

III. Teisinis reguliavimas ir teismų praktika

9. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo (cituojama ir paryškintu šriftu pažymėta tai, kas aktualu tyrimui):

9.1. 91 straipsnio, reglamentuojančio pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis, ir išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato netekimą, 1 dalyje nustatyta, kad: „<...> **savivaldybės tarybos nario pareigos yra nesuderinamos <...> su tos savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo <...> pareigomis**“; 91 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad „**Jeigu asmuo, kuris eina pareigas, pagal Konstituciją, šį ar kitus įstatymus nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis, išrenkamas savivaldybės tarybos nariu, jis turi apsispręsti ir atsisakyti tų pareigų arba išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato. Išrinktas savivaldybės tarybos narys, apsisprendęs atsisakyti savivaldybės tarybos nario mandato, ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos paduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai asmeniškai arba išsiunčia jai notarine tvarka patvirtintą pareiškimą dėl išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo. Gavusi šį pareiškimą, Vyriausioji rinkimų komisija mandatų komisijos teisėmis ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos priima sprendimą dėl išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato netekimo ir mandato naujam savivaldybės tarybos nariui pripažinimo. <...> Jeigu išrinktas savivaldybės tarybos narys ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos nustatyta tvarka nepraneša Vyriausiajai rinkimų komisijai, kad jis atsisako pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis,**

⁴ Vytauto Simelio biografija: <https://www.radviliskis.lt/lit/Vytautas-simelis/3>

Vyriausioji rinkimų komisija mandatų komisijos teisėmis ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos priima sprendimą dėl šio savivaldybės tarybos nario mandato netekimo.“;

9.2. 88 straipsnio, reglamentuojančio savivaldybės tarybos nario įgaliojimų nutrūkimą nesuėjus terminui, 1 dalies 10 punkte nustatyta, kad įgaliojimai nutrūksta nesuėjus terminui, kai savivaldybės tarybos narys pradeda „<...> *eiti pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis, ir šių pareigų neatsisako*“; 88 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, pagal kurią „*Savivaldybės tarybos narys, prieš pradėdamas eiti pareigas, pagal Konstituciją, šį ar kitus įstatymus nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis (išskyrus atvejus, kai jis išrenkamas Lietuvos Respublikos Seimo nariu), asmeniškai ne vėliau kaip prieš 10 dienų paduoda savivaldybės merui ir Vyriausiajai rinkimų komisijai rašytinį pareiškimą (pareiškimus) dėl savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo arba šį pareiškimą pasirašęs kvalifikuotu elektroniniu parašu ar patvirtinęs notarine tvarka išsiunčia.*“

10. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas bylas, susijusias su pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis, ėjimu, yra išaiškinęs, kad (cituojama ir paryškintu šriftu pažymėta tai, kas aktualu tyrimui):

10.1. „*Taigi su savivaldybės tarybos nario pareigomis nesuderinamas pareigas, pagal ribojimų tikslą, galima išskirti į tris grupes. Pirmajai grupei priklausytų tos pareigos, kurios kituose teisės aktuose įvardijamos kaip nesuderinamos su jokiais kitomis pareigomis, t. y. Respublikos Prezidento, Seimo nario, Europos Parlamento nario, Vyriausybės nario pareigos. Antrajai grupei – tos pareigos, kurios suponuoja savivaldybės institucijų išorinės kontrolės įgalinimus, t. y. apskrities viršininko ar apskrities viršininko pavaduotojo, Vyriausybės atstovo apskrityje, valstybės kontrolieriaus ir jo pavaduotojų pareigos. Visos likusios Įstatymo 90 straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos, <...>, patenka į trečiąją grupę, kurios pagrindas – galimybė daryti lokalinio pobūdžio įtaką, t. y. tokias pareigas einantys asmenys, kurie tuo pačiu metu yra ir savivaldybės tarybos nariai, turi vidinės kontrolės, t. y. kontrolės, nukreiptos iš esmės į jų pačių vykdomą veiklą, įgalinimus. Pastarieji ribojimai nėra savitiksliai: jie atspindi įstatymų leidėjo valią, idant, realizuojant išorinės ir vidinės kontrolės įgalinimus, nebūtų jais piktnaudžiaujama, kas galėtų suponuoti neskaidrių sprendimų priėmimą ir pan.*“ (2010 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R502-1/2010);

10.2. „<...> *Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 90 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas teisinis reguliavimas savo esme yra prevencinis, jo paskirtis užkirsti kelią tokioms situacijoms, kai Konstitucijos požiūriu asmuo užima nesuderinamas pareigas. Tai reiškia, kad užimamų pareigų nesuderinamumui su savivaldybės tarybos nario mandatu konstatuoti nėra būtina nustatyti, kokius veiksmus pareiškėja realiai atliko <...>. Šiuo atveju nėra svarbu, ar laikinai vadovo pareigas einantis asmuo faktiškai atliko vadovo funkcijas ar ne, svarbus pats faktas, kad jis turėjo teisę*

vykdyti vadovui priskirtas funkcijas. Todėl atmestinas pareiškėjos argumentas, kad Vyriausioji rinkimų komisija turėjo aiškintis, ar realiai pareiškėja vykdė <...> funkcijas, kokius veiksmus atliko ar priėmė sprendimus.“

„<...> Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 90 straipsnio 1 dalis, apibrėždama savivaldybės tarybos nario pareigų nesuderinamumą su kitomis, šiame straipsnyje nurodytomis pareigomis, nenustato kokių nors terminų, tai reiškia, kad įstatymo leidėjas reikšmingu nurodo patį faktą, nesiedamas jo su buvimo nesuderinamose pagal savo teisinį statusą pareigose trukme.“ (2013 m. balandžio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R492-6/2013);

10.3. *„<...> Lietuvos Respublikos Vyriausioji rinkimų komisija teisėtai bei pagrįstai, R. L. nepranešus apie einamų nesuderinamų pareigų arba tarybos nario mandato atsisakymą, pripažino, kad jis netenka savivaldybės tarybos nario mandato (Lietuvos Respublikos savivaldybių rinkimų įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. X-1001 90 str. 2 d.).“* (2007 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. R4-39/2007);

10.4. *„<...> Rinkimų įstatymo 87 straipsnio 1 dalies 2 punktas numato, kad savivaldybės tarybos nario įgaliojimai nutrūksta arba jis netenka teisės eiti savivaldybės tarybos nario pareigas, kai jis, vadovaudamasis šio įstatymo 90 straipsniu, atsistatydina prieš pradėdamas eiti pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis.*

Atsistatydinimo tvarką reglamentuoja Rinkimų įstatymo 87 straipsnio 2 dalis, kuri nustato, kad savivaldybės tarybos narys, prieš pradėdamas eiti pareigas, pagal Konstituciją, šį ar kitus įstatymus nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis, asmeniškai ne vėliau kaip prieš 10 dienų paduoda savivaldybės merui ir Vyriausiajai rinkimų komisijai rašytinį pareiškimą (pareiškimus) dėl savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo arba šį pareiškimą, notarine tvarka patvirtinęs, išsiunčia.

<...> minėtos tvarkos nesilaikė, t. y. atsistatydinimo pareiškimą pateikė Komisijai likus mažiau nei 10 dienų iki darbo pareigose, nesuderinamose su savivaldybės tarybos nario pareigomis, pradžios. Teisėjų kolegijos vertinimu, analizuojamas terminas, pagal jo turinį ir prasmę, yra naikinamas. Tai reiškia, kad suėjus Rinkimų įstatymo 87 straipsnio 2 dalyje nustatytam terminui, asmuo, turėjęs teisę savo noru atsistatydinti iš savivaldybės tarybos nario pareigų, tačiau per nustatytą terminą neįteikęs pareiškimo (nepriklausomai nuo priežasčių), nebetenka galimybės šia teise pasinaudoti, o Komisija neturi teisės iš esmės spręsti dėl savivaldybės tarybos nario įgaliojimų pripažinimo nutrūkusiais prieš terminą Rinkimų įstatymo 87 straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytu pagrindu“. (2011 m. spalio 13 d. administracinėje byloje Nr. R442-68/2011).

11. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad (cituojama ir paryškintu šriftu pažymėta tai, kas aktualu tyrimui):

„Pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d. nutarime vartojama formuluotė „jis iki naujai išrinktai savivaldybės tarybai susirenkant į pirmąjį posėdį privalo apsispręsti, ar eiti savo ankstesnes pareigas, ar būti savivaldybės tarybos nariu“ reiškia tai, kad iki naujai išrinktai savivaldybės tarybai susirenkant į pirmąjį posėdį asmuo privalo įstatymų nustatyta tvarka pareikšti apie savo apsisprendimą toliau eiti ankstesnes pareigas arba būti savivaldybės tarybos nariu, taip pat tai, kad iki naujai išrinktai savivaldybės tarybai susirenkant į pirmąjį posėdį turi būti išspręstas šio asmens teisinio statuso klausimas: jeigu asmuo apsisprendė būti savivaldybės tarybos nariu, tai iki naujai išrinktai savivaldybės tarybai susirenkant į pirmąjį posėdį turi būti įstatymų nustatyta tvarka konstatuota, kad jis yra netekęs savo ankstesnių pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis, o jeigu asmuo apsisprendė toliau eiti savo ankstesnes pareigas ir nebūti savivaldybės tarybos nariu, tai iki naujai išrinktai savivaldybės tarybai susirenkant į pirmąjį posėdį turi būti įstatymų nustatyta tvarka konstatuota, kad jis yra netekęs savivaldybės tarybos nario mandato. Įstatymu turi būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, pagal kurį minėtas asmens teisinio statuso klausimas būtų išspręstas iki naujai išrinktai savivaldybės tarybai susirenkant į pirmąjį posėdį.

<...>Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 88^l straipsnio 2 dalyje įstatymų leidėjas inter alia įtvirtino nuostatas, įpareigojančias asmenį, kuris eina šio straipsnio 1 dalyje nurodytas pareigas ir yra išrenkamas savivaldybės tarybos nariu, apsispręsti ir atsisakyti šių pareigų arba savivaldybės tarybos nario mandato, ir nustatė, kad „išrinktas tarybos narys, apsisprendęs atsisakyti tarybos nario mandato, ne vėliau kaip likus 10 dienų iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos paduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai asmeniškai arba išsiunčia jai notarine tvarka patvirtintą pareiškimą dėl savivaldybės tarybos nario mandato atsisakymo. Gavusi šį pareiškimą, Vyriausioji rinkimų komisija mandatų komisijos teisėmis ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos priima sprendimą dėl savivaldybės tarybos nario mandato netekimo ir mandato naujam tarybos nariui pripažinimo“.

Taigi, minėtos 88^l straipsnio 2 dalies nuostatos įpareigoja asmenį, kuris yra išrinktas savivaldybės tarybos nariu ir eina pareigas, nesuderinamas su tarybos nario pareigomis, iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio dienos atsisakyti šių pareigų arba savivaldybės tarybos nario mandato.“ (2003 m. gegužės 30 d. nutarimas byloje Nr. 21/2003).

IV. Vertinimas, išvada, siūlymai

12. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad:

12.1. Pagal Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalyje nurodytą baigtinį sąrašą pareigų, nesuderinamų su savivaldybės tarybos nario pareigomis, bet kurio lygmens tos savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo pareigos bei tos pačios savivaldybės tarybos nario, kaip ir tos pačios savivaldybės tarybos nario – mero pareigos, yra laikytinos nesuderinamomis

pareigomis (Išvados 9.1 papunktis). Tokio teisinio reglamentavimo tikslas – prevenciškai užkirsti kelią susidaryti tokioms situacijoms (Išvados 10.2 papunktis), kai tokias pareigas einantis asmuo, kuris tuo pačiu metu yra ir savivaldybės tarybos narys, turi vidinės kontrolės, nukreiptos iš esmės į jo pačio vykdomą veiklą, įgalinimus ir, realizuodamas išorės ir vidinės kontrolės įgalinimus, galėtų jais piktnaudžiauti, o tai galėtų kelti pagrįstas abejones dėl priimamų sprendimų skaidrumo (Išvados 10.1 papunktis). Todėl konstatuotina, kad Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigos nėra suderinamos su Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero pareigomis.

12.2. Atsižvelgiant į tokį Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalyje numatyto reglamentavimo tikslą, užimamų pareigų nesuderinamumui su savivaldybės tarybos nario mandatu konstatuoti nėra būtina nustatyti, kokius veiksmus asmuo iš tikrųjų atliko, svarbus tik pats faktas, kad jis turėjo teisę atlikti jam priskirtas funkcijas. Taip pat svarbu akcentuoti, kad Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 90 straipsnio 1 dalyje nėra nustatyta jokių terminų, todėl užimamų pareigų nesuderinamumui konstatuoti tokių pareigų ėjimo trukmė taip pat nėra aktuali (Išvados 10.2 papunktis).

12.3. Tyrimo metu nustatyta, kad Vytautas Simelis 2021 m. gegužės 6 d., duodamas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero priesaiką, ėjo su šiomis pareigomis nesuderinamas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas ir iš jų buvo atleistas tik 2021 m. birželio 4 d. (Išvados 3.1 ir 3.2 papunkčiai). Nors Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalies pažeidimui konstatuoti nėra aktualus užimtų nesuderinamų pareigų realizavimo turinys ir tokių pareigų ėjimo trukmė, tyrimo metu surinkti duomenys (Išvados 4 ir 5 punktai) paneigia Vytauto Simelio teiginį (Išvados 7.1 papunktis) apie nevykdytas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas po Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero priesaikos davimo dienos. Tyrimo metu surinkti duomenys (Išvados 7.2 papunktis) taip pat paneigia Vytauto Simelio teiginį (Išvados 3.2 papunktis), kad nuo priesaikos davimo dienos (t. y. 2021 m. gegužės 6 d.) iki atleidimo iš užimamų nesuderinamų pareigų Radviliškio rajono savivaldybės administracijoje (2021 m. birželio 4 d.) negavo jokio atlygio, nes Radviliškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo pagrindu atleidimo dieną Vytautui Simeliui išmokėta kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas yra laikytina finansine nauda, gauta dėl einamų nesuderinamų pareigų.

12.4. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalies pirmasis sakinytis įpareigoja asmenį, kuris yra išrinktas savivaldybės tarybos nariu ir eina pareigas, nesuderinamas su tarybos nario pareigomis, atsispręsti ir atsisakyti šių pareigų arba savivaldybės tarybos nario mandato. Šioje dalyje nustatyta tvarka ir tokio apsisprendimo įgyvendinimo terminai iki savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio, taip pat nustatyta tvarka ir terminai VRK veikiant mandatų komisijos teisėmis iki

savivaldybės tarybos pirmojo posėdžio sprendžiant dėl šią prievolę pažeidusio asmens (Išvados 9.1 papunktis). Taikant analogiją su Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 88 straipsnio 2 dalimi (Išvados 9.2 papunktis), darytina išvada, kad šioje dalyje nustatyti terminai pagal savo turinį ir prasmę yra naikinamieji (Išvados 10.4 papunktis). Nors šioje dalyje, išskyrus jos pirmąjį sakinį, nustatytas reglamentavimas eksplicitiškai nustato tvarką ir terminus, taikomus išrinktajai savivaldybės tarybai susirinkus į pirmąjį tarybos posėdį, pagrįsta manyti, kad tokia pati tvarka, nesant specialaus reglamentavimo, turėtų būti taikoma ir laikotarpiu tarp savivaldybių tarybų rinkimų. Šiuo metu, nesant specialaus reglamentavimo, VRK laikotarpiu tarp rinkimų, kai Savivaldybių tarybų rinkimų 91 straipsnio 2 dalyje nustatyti terminai negali būti įgyvendinti dėl objektyvių priežasčių, svarbiausiu laiko aiškų asmens apsisprendimą vykdyti 2 dalies pirmajame sakinyje įtvirtintą bendrąją prievolę ir savo aktyviais veiksmais dėti visas pastangas iki savivaldybės tarybos posėdžio, kuriame duodama savivaldybės tarybos nario priesaika, išspręsti savo teisinio statuso klausimą. Tokią taikomą praktiką pagrindžia teismų praktika, kada pareiga siekti savo teisinio statuso aiškumo yra visų pirma išrinktojo savivaldybės tarybos nario (Išvados 11 punktą) ar nesuderinamas pareigas pradėjusio eiti asmens prievolė (Išvados 10.3 papunktis).

12.5. Pagal tyrimo metu surinktus duomenis nustatyta, kad VRK 2021 m. balandžio 29 d. sprendimu patvirtinus Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero galutinius rinkimų rezultatus, pagal kuriuos Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nariu – meru paskelbus išrinktu Vytautą Simelį (Išvados 1 punktą), neeilinis Radviliškio rajono tarybos posėdis, kuriame Vytautas Simelis davė Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero priesaiką, buvo sušauktas 2021 m gegužės 6 d. (Išvados 2 punktą). Todėl konstatuotina, kad Savivaldybių tarybų rinkimų 91 straipsnio 2 dalyje nustatyti terminai negalėjo būti įgyvendinti dėl objektyvių priežasčių.

12.6. Tyrimo metu nenustatyta jokių duomenų apie aktyvius, valinius veiksmus, kuriais išrinktasis Radviliškio rajono savivaldybės tarybos narys – meras Vytautas Simelis iki pirmojo, specialiai priesaikai duoti sušaukto, Radviliškio rajono savivaldybės tarybos posėdžio būtų siekęs išspręsti savo teisinio statuso klausimą ir, kaip tai numatyta Savivaldybių tarybų rinkimų 91 straipsnio 2 dalyje, apsispręsti ir atsisakyti nesuderinamų pareigų arba savivaldybės tarybos nario – mero mandato. Priešingai, tyrimo metu surinkta informacija leidžia atmesti gautame Vytauto Simelio paaiškinime (Išvados 7.3 papunktis) bei žodžiu išsakytus argumentus, kad išrinktas ir prisiekęs Radviliškio rajono savivaldybės tarybos narys – meras Vytautas Simelis, kurio iki priesaikos davimo dienos tarnybos valstybei stažas buvo daugiau kaip 30 metų (Išvados 3.2 papunktis), kurį jis sukaupe eidamas aukštas valstybės tarnybos skiriamas, renkamas ar konkurso būdu užimamas pareigas, iš kurių tris kadencijas ėjo Radviliškio rajono savivaldybės mero pareigas (Išvados 7 punktą), nežinojo apie pareigą apsispręsti ir atsisakyti einamų nesuderinamų pareigų arba savivaldybės tarybos nario – mero mandato arba manė, kad šios pareigos nutrūksta savaime. Kaip minėta Išvados 12.5 papunktyje, Savivaldybių tarybų rinkimų 90 straipsnio 2 dalyje numatyta prievolė asmeniui pačiam apsispręsti

dėl savo teisinio statuso ir savivaldybės tarybos nario – mero priesaiką duoti jau neįmanoma su šiuo mandatu nesuderinamų pareigų. Tyrimą atlikę VRK nariai laikosi nuomonės, kad Vytautui Simeliui, daugiau kaip 30 metų einančiam aukštas pareigas valstybės tarnyboje, turi būti taikomi aukštesni rūpestingumo, atidumo ir kompetencijos standartai. Vytautas Simelis, turintis didelę patirtį valstybės tarnyboje, privalėjo įvertinti esamą situaciją, domėtis jo teisinį statutą reglamentuojančiais teisės aktais, todėl konstatuotina, kad Vytautas Simelis elgėsi neatsakingai ir tariamas pareigos apsispręsti ir atsisakyti su Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero pareigomis nesuderinamų pareigų arba išrinkto tarybos nario – mero mandato nežinojimas ir tokios pareigos delegavimas VRK ir (ar) savivaldybės rinkimų komisijai nėra laikytinas pagrįstu argumentu, kuris paneigtų priskirtos pareigos neatlikimo konstatavimą.

12.7. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 88 ir 91 straipsniuose nustatytas teisinis reguliavimas tų atvejų, kurie susiję su savivaldybės tarybos nario mandatu ir su juo nesuderinamomis pareigomis. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 88 straipsnyje, reglamentuojančiame jau turimų savivaldybės tarybos nario įgaliojimų nutrūkimą nesuėjus terminui, nustatyta savivaldybės tarybos nariui pareiga prieš pradėdamas eiti pareigas, nesuderinamas su savivaldybės tarybos nario pareigomis, nustatyta tvarka ir terminais atsisakyti savivaldybės tarybos nario mandato. Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 88 straipsnio 1 dalies 10 punkte atitinkamai nustatyta, kad pradėjimas eiti pareigų, nesuderinamų su jau einamomis savivaldybės tarybos nario pareigomis, ir jų neatsisakymas yra teisinis pagrindas VRK nutraukti savivaldybės tarybos nario įgaliojimus nesuėjus terminui (Išvados 9.2 papunktis). Tuo tarpu Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje reglamentuojama situacija, kada su savivaldybės tarybos nario pareigomis nesuderinamas pareigas einantis asmuo yra išrenkamas savivaldybės tarybos nariu ir savivaldybės tarybos narys įpareigojamas nustatyta tvarka apsispręsti ir atsisakyti arba einamų nesuderinamų pareigų, arba išrinkto savivaldybės tarybos nario mandato (Išvados 9.1 papunktis). Nei Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnyje, nei kituose šio įstatymo straipsniuose neregamentuojama situacija ir teisinės pasekmės, kada iki pirmojo savivaldybės tarybos posėdžio savivaldybės tarybos nario priesaiką duodančio asmens teisinio statuso klausimas nėra išspręstas. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pagal Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną tokia situacija, kai yra teisinio reguliavimo neapibrėžtis, trūkumas, teisinės sistemos yda, kuri reiškia, kad atitinkamų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas apskritai nei eksplicitiškai, nei implicitiškai nėra nustatytas nei tam tikrame teisės akte (jo dalyje), nei kuriuose nors kituose teisės aktuose, tačiau yra poreikis tuos visuomeninius santykius teisiškai sureguliuoti, yra laikytina teisės spraga (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas, 2008 m. lapkričio 5 d. sprendimas, 2009 m. kovo 2 d. nutarimas, 2009 m. gruodžio 11 d. nutarimas).

12.8. Tyrimo metu nustatyta, kad Vytautas Simelis 2021 m. gegužės 6 d., duodamas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero priesaiką, jau ėjo su šiomis pareigomis

nesuderinamas Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas (Išvados 3.1 papunktis) ir, kaip nustatyta Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje, jų neatsisakė (Išvados 12.4, 12.5 ir 12.6 papunkčiai). Tačiau šiuo metu galiojanti Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo redakcija nenumato tolesnio tokios situacijos teisinio reguliavimo ir (ar) teisinio pagrindo, suėjus Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje numatytiems terminams, VRK panaikinti Vytauto Simelio Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero mandatą. Toks teisinis (ne)reglamentavimas laikytinas teisės spraga (Išvados 12.7 papunktis).

12.9. Tyrimo metu surinkti duomenys (Išvados 4 ir 5 punktai) kelia pagrįstų abejonių dėl Vytauto Simelio veiksmų jam nuo 2021 m. gegužės 6 d. iki birželio 4 d. einant Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero ir Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas sprendžiant klausimus, susijusius su vadovaujamo poskyrio veikla ir Radviliškio rajono savivaldybės administracijos struktūros pakeitimu, susijusiu su šio poskyrio pertvarka, atitikties Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymui. Be to, pagrįstų abejonių dėl atitikties šiam įstatymui kelia tyrimo metu nustatytas Vytauto Simelio Privačių interesų deklaracijos pateikimo data ir joje nurodytų duomenų teisingumas (Išvados 6 punktas).

13. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **siūloma:**

13.1. Pripažinti, kad Vytautas Simelis, 2021 m. gegužės 6 – birželio 4 dienomis eidamas Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero ir Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigas, pažeidė Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 1 dalį.

13.2. Pripažinti, kad Vytautas Simelis, 2021 m. gegužės 6 d. pradėjęs eiti Radviliškio rajono savivaldybės tarybos nario – mero pareigas neatsisakęs Radviliškio rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus Paveldosaugos ir turizmo poskyrio vedėjo pareigų, pažeidė Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalį.

13.3. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininką su pasiūlymu Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme nustatyti, kad Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 91 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka ir terminais neišsprendus išrinkto savivaldybės tarybos nario teisinio statuso klausimo, savivaldybės tarybos nario įgaliojimai galėtų būti nutraukti ir vėliau, konstatavus einamų pareigų nesuderinamumą.

13.4. Kreiptis į Lietuvos Respublikos vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją dėl Vytauto Simelio galimo Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo pažeidimo.

Maksimas Reznikovas